

የኮቪድ-19 ክትባቶች በከፍተኛ ፍጥነት እንዴት ሊመረቱ ቻሉ?

ፌብሩዋሪ 23 2021

የኮቪድ-19 ወረርሽኝ ከተከሰተ እንደ ዓመት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ በርካታ ክትባቶች እንደተመረቱ እና ፈቃድ እንዳገኙ እናውቃለን። ይህ ገለጻ ክትባቶቹ እንዴት በእንደዚህ ከፍተኛ ፍጥነት ለመመረቅ ሊበቁ እንደቻሉ የሚያስረዳ ጽሑፍ ነው። በዚህ ጽሑፍ የተካተቱት መረጃዎች በዶክተሮችና በተመራማሪዎች የተረጋገጠ ነው።

1. ሳይንቲስቶች፣ መንግሥታትና የዓለምአቀፍ ድርጅቶች አስቀድመው ለእንደዚህ ዓይነት ወረርሽኝ ዝግጅት ሲያደርጉ ቆይተዋል።

- ከተለያዩ አህጉራት የተወጣጡ ሳይንቲስቶች፣ መንግሥታት እና የዓለምአቀፍ ድርጅቶች እንደዚህ ዓይነት ወረርሽኝ እንደሚነሳ በመገመት ለብዙ ዓመታት ክትባቶችን ለማግኘትና ለማምረት በርካታ ትብብሮችን መስርተው ቆይተዋል።
- ኮቪድ-19 ከሞላ ሳይንቲስቶች/ቫይረስ አይደለም። እንደ SARS ካሉ በርካታ ጥናት ከተደረገባቸው ወረርሽኞች ጋር ተመሳሳይነት ያለው ነው።
- በካናዳ በጥቅም ላይ እንዲውሉ የተፈቀዱት የፋይዘር-ባዮንቴክ እና የሞደርና (Pfizer-BioNTech and Moderna) ክትባቶች የተጠቀሙበት የmRNA ቴክኖሎጂ ለሌሎች ወረርሽኝ በሽታዎች ምርምር እና ጥቅም ላይ ከዋለ ቆይቷል። በመሆኑም የኮቪድ-19 ቫይረስ እንደታወቀ ይህን ቴክኖሎጂ ወዲያውኑ በሥራ ላይ ለማዋል ጊዜ አልፏል።

2. በየአቅጣጫው የተሰማሩት የምርምር ጥናቶች በተቀላጠፉ ሁኔታ መካሄድ ቻለዋል።

- የቫይረሱ ዘረመል (genetic) በአፋጣኝ ሊታወቅ ተችሏል፤ እንደታወቀም ይፋ ተደርጓል።
- ለክትባቱ ምርምር በርካታ ዓለምአቀፋዊ የገንዘብ ድጋፍ ተደርጓል።
- የምርምር ጥናት እና ሙከራ በተለያዩ ማዕከሎች በተመሳሳይ ጊዜ ሲደረጉ ነበር።
- ክትባቶቹን በማግኘት ላይ የተሰማሩት ተመራማሪዎች መረጃዎችን ለማሰባሰብም ሆነ ለመለወጥ የኤሌክትሮኒክ መንገዶችን እና ዘዴዎችን መጠቀማቸው አስተዋጽኦ አድርጓል።

3. በርካታ ግለሰቦች በምርምሩ ሙከራ ተካፋዮች ሆነዋል።

ማናቸውም ክትባቶች በጥናታቸው እና በሙከራቸው በርካታ ግለሰቦችን ካልተሳተፉ ጥቅም ላይ ለመዋል ፈቃድ አያገኙም። እነዚህ ሳይንሳዊ ወይም ክሊኒካል ሙከራዎች (clinical trials) ይባላሉ። በኮቪድ-19 ክትባቶች ሙከራዎች በርካታ ፈቃደኛ እና ከተለያዩ የማኅበረሰብ ክፍል የሆኑ በሺህ የሚቆጠሩ ግለሰቦች ተሳትፈዋል። በእንደዚህ ዓይነት የምርምር እና የሙከራ ጥናቶች ከሚደረጉ ሂደቶች ጋር ሲነጻጸር የኮቪድ-19 ክትባት ጥናቶች የበለጠ የግለሰቦች ቁጥር አሳትፏል።

4. በቫይረሱ የተጠቁት ሰዎች ብዛት ከፍተኛ ስለነበረ ለክትባቱ ሙከራ አስተዋጽኦ አድርጓል።

- በኮቪድ-19 የተጠቁት የሰዎች ብዛት ከፍተኛ ስለነበር ክትባቶቹ ከወረርሽኙ ለመከላከል ያላቸውን አቅም በቀላሉ ለመመልከት አስችሏል። በክትባቶቹ ሙከራ ወቅት፣ ክትባቱን ካልወሰዱት ቡድን የነበሩት ግለሰቦች ከወሰዱት ቡድን ጋር ሲነጻጸሩ በወረርሽኙ በከፍተኛ ደረጃ ለመጠቃታቸው በአጭር ጊዜ ውስጥ ሊታወቅ ተችሏል።
- ብዙ ጊዜ ተመራማሪዎች ትክክለኛውን ክትባት ለማግኘት በርካታ ሙከራዎችን ያደርጋሉ። አሁን ያሉት የኮቪድ-19 ክትባቶች ግን ከመጀመሪያው በተደረገው ጥናትና ሙከራ ውጤታማ ሆነው ተገኝተዋል።

5. በመንግሥትና በባለሥልጣናት የሚደረገው ግምገማ እና የማጽደቅ ደንብ አስቀድሞ ተጀመሮ ነበር።

ቀድሞ መንግሥታት እና ባለሥልጣናት የክትባቶች ግምገማ እና የማጽደቅ ደንብ ሂደት የሚጀምሩት የክትባቶች ምርመራ እና ሙከራ ከተጠናቀቀ በኋላ ነበር። አሁን ግን የግምገማው እና የደንብ ረቂቅ ማውጣት በእያንዳንዱ የምርመራ ደረጃዎችና ሂደቶች አብሮ በጥምር ሲከናወን ነበር። ይህም የተፈጸመው ተፈላጊውን የደህንነትን ሥርዓት ሳያጎድል ነው። እነዚህ የግምገማና የደንብ ማርቀቅ ሥራዎች ከምርምር ጋር ከሥር ከሥሩ አብረው መጠናቀቃቸው ጊዜን እንዲቆጥብ አድርጓል።

ለኮቪድ-19 ወረርሽኝ ክትባቶች እንደዚህ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በመገኘቱ እና ተመርቶ ጥቅም ላይ በመዋሉ በርግጥም በጣም ዕድለኞች ነን። የኮቪድ-19ን ክትባቶች ለማግኘት በተደረገው ሂደት ውስጥ የደህንነት ፕሮቶኮል በአንዳችም ሁኔታ

እንዳልተጓደለ ማወቁ መረጋጋትን ይሰጠናል።

ክትባቶቹ በካናዳ ውስጥ እንዴት እንደፀደቁ የበለጠ መረጃ ለማግኘት የጤና ካናዳ ድረ-ገጽን እዚህ ይጎብኙ-

<https://www.canada.ca/en/public-health/services/diseases/2019-novel-coronavirus-infection/prevention-risks/covid-19-vaccine-treatment.html> (English)

<https://www.canada.ca/fr/sante-publique/services/maladies/2019-nouveau-coronavirus/prevention-risques/covid-19-vaccins-traitements.html> (French)

በዚህ ትምህርታዊ ጽሑፍ ውስጥ የተካተተው መረጃ ከዚህ በታች በተጠቀሱት ካናዳዊ ዶክተሮች ተረጋግጧል - ሜብ ራቪድ MD, በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ ረዳት ፕሮፌሰር፣ ቫኔሳ ሬዲት MD በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ, ሌክቸረር እና አይዛክ አይ. ቦጎች MD በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ ተባባሪ ፕሮፌሰር

